

Zo was het.

★

Begin '46 al was de generale staf in Batavia offensief gaan denken – de chef, generaal-majoor Buurman van Vreeden, had eind maart in een 'Nota operaties Java'¹ betoogd dat het uit militair oogpunt het beste was om van Semarang uit Djokjakarta, toen sinds kort zetel van de Republikeinse regering, aan te vallen, daarmee Java in tweeën te splitsen en vervolgens, oost- en westwaarts oprukkend, de twee helften te bezetten. Voor de uitvoering van dat plan ontbraken de krachten – zij kwamen evenwel in de loop van '46 en in de eerste helft van '47 ter beschikking.

Het plan werd gewijzigd. In de eerste maanden van '47 kwam voor de generale staf vast te staan dat men de acties moest richten op de verovering van de gebieden waar de grote ondernemingen lagen, welker produkten dan weer op de wereldmarkt afgezet konden worden. 'Produkt' werd de code-aanduiding voor de gehele operatie – opdracht om de gedetailleerde plannen daarvoor uit te werken kregen de divisie- en brigadestaven in maart en die plannen waren in juni gereed.

Wat hielden zij in?

Op Sumatra moesten de Nederlandse troepen uitbreken uit hun enclaves, d.w.z. van Medan uit het grote plantagegebied van Oost-Sumatra veroveren, van Padang uit de vlakte waarin die stad lag, van Palembang uit een deel van de wingebieden voor de aardolieraffinaderijen en de steenkolenmijn van Boekit Asem – deze lag evenwel (zie kaart IV op pag. 846) ca. 150 km van de stad verwijderd. Het veruit grootste deel van Sumatra zou dus in handen van de Republiek blijven. Niet aldus op Java. Ook hier moesten de Nederlandse troepen hun enclaves verlaten (zie kaart V op de pag.'s 850-851). Een groot deel van West-Java zou van Batavia, Buitenzorg en Bandoeng uit worden bezet, van Bandoeng uit zou een brigade oprukken naar Cheribon en zouden andere brigades naar de zuidkust en in de richting van Midden-Java trekken, Oost-Java tenslotte moest bezet worden van Soerabaja uit, waarbij de daar gelegerde brigade van de Koninklijke Landmacht zuidwaarts zou uitbreken in de richting van Malang – die stad werd later het doel van de mariniersbrigade die op twee punten zou landen, nl. aan Straat Madoera ca. 75 km

¹ Tekst: *NIB*, dl. III, p. 672 e.v.